

OBSAH

Předmluva vydavatelova V

Úvod 1

Předmět knihy. Důvody pro napsání a uveřejnění knihy. Plán knihy a rozdělení materiálu. Roztřídění soudobých sociologických škol. Několik do-
datečných poznámek.

I. Mechanistická škola 9

1. Předchůdci. 2. Soudobá sociální fyzika. 3. Soudobá sociální mechanika. 4. Soudobá sociální energetika. 5. Kritika. 6. Vilfredo Pareto a jiní. Paretovo pojetí poměru speciálních věd k sociologii. Co rozumí Pareto vědeckou sociologií. Kvantitativní popis funkcionální vzájemné závislosti sociálních jevů místo jednostranné kauzální závislosti. Paretovo pojetí společnosti. Paretova theorie faktorů. Prvky neboli faktory Paretem studované. Paretovy závěry týkající se residuí a derivací. Paretovy závěry týkající se jiných prvků ve formě sociálního výběru. Paretovo cyklické pojetí sociální změny. 7. Kritika.

II. Škola Le Playova 64

1. Životopisná data a dějiny školy. 2. Methody Le Playovy školy. 3. Přínosy školy sociální vědě. 4. Kritika a ocenění.

III. Geografická škola 86

1. Předchůdci. 2. Definice zeměpisných činitelů. 3. Základní poučky, týkající se povahy sociálních jevů, podmíněných geografickými faktory. 4. Geografické podmínky, hospodářský život a jeho organisace. 5. Geografické podmínky a zdraví. 6. Podnebí a lidská energie a zdatnost. 7. Podnebí a duševní zdatnost. 8. Zeměpisné podmínky a náboženství, umění a literatura. 9. Zeměpisné podmínky a sociální a politická organisace společnosti. 10. Podnebí a genius a vývoj civilizací.

<i>IV. Biologický výklad sociologických jevů: Bioorganistická škola . . . . .</i>	154
1. Hlavní typy biologických teorií v sociologii. 2. Bioorganistická škola a její vztahy k jiným organistickým teoriím. 3. Předchůdci. 4. Současné bioorganistické teorie v sociologii. 5. Kritika. 6. Biologická a sociální diference. 7. Kritické poznámky.	
<i>V. Škola teorií anthroporasových a teorií o výběru a dědičnosti . . . . .</i>	177
1. Předchůdci. 2. Historicko-filosofická větev školy. 3. Rasovoanthropometrická větev školy. 4. Biometrická větev školy. 5. Kritika školy. 6. Platné principy školy. 7. Všeobecné závěry.	
<i>VI. Sociologický výklad »Boje o život« a sociologie války . . . . .</i>	241
1. Všeobecné rysy. 2. Neurčitost výrazu »boj o život« v biologické a sociologické literatuře. 3. Formy boje o život a jejich modifikace během lidských dějin. Kritika. 4. Sociální funkce a účinky války a boje. A. Výběr válkou. B. Účinky války na zdraví obyvatelstva. C. Vlivy války na životní procesy. D. Vliv války na hospodářské jevy. E. Válka jako prostředek pro rozšíření solidarity a míru. F. Morální účinky války. G. Vliv války na politickou organizaci. H. Válka, revoluce a reformní hnutí. I. Válka a sociální pohyblivost. J. Válka a změna mínění, postojů a sklonů. K. Vliv války na vědu a umění. L. Všeobecné závěry o vlivu války. 5. Činitelé války. 6. Všeobecný závěr o biologické sociologii.	
<i>VII. Směr biosociální: demografická škola . . . . .</i>	286
1. Předchůdci. 2. Adolphe Coste. 3. Demografické zákony a hospodářské jevy. 4. Demografické faktory v korelaci s organizací rodiny. 5. Demografické faktory v korelaci s některými ideologickými jevy. 6. Demografické faktory v korelaci s pokrokem a úpadkem společností. 7. Všeobecné závěry.	
<i>VIII. Sociologická škola . . . . .</i>	333
1. Všeobecná charakteristika školy. 2. Předchůdci. 3. Sociologické výklady E. de Robertyho, A. Espinase, J. Izouleta, D. Draghicesca, Ch. H. Cooleyho a jiných. 4. E. Durkheim a jeho škola. 5. L. Gumplowicz, F. Oppenheimer a jiní.	

- IX. Sociologická škola. Škola formální a systematická sociálních vztahů . . . . .** 391
1. Rysy školy a jejich vedoucí představitelé. 2. Kritika. 3. Formální systematika sociálních procesů a lidských vztahů v současné sociologii.
- X. Sociologická škola. Škola hospodářská . . . . .** 416
1. Předchůdci. 2. Theorie K. Marxe a F. Engelse. Výklad a kritika. Všeobecný závěr. 3. Dnešní studie korelací mezi rozmanitými hospodářskými podmínkami a jinými sociálními jevy. 4. Hospodářské podmínky, sociální organizace a instituce. 5. Hospodářské podmínky včetně výrobní technologie a forem sociální organizace a politických institucí. 6. Hospodářské podmínky a rozmanité politické jevy a postoje. 7. Hospodářské podmínky a ideologie, náboženství a umění. 8. Hospodářské podmínky a úpadek nebo pokrok společnosti. 9. Všeobecné závěry o hospodářské škole v sociologii.
- XI. Psychologická škola . . . . .** 478
1. Předchůdci a hlavní odvětví školy. 2. Instinktivistické výklady. 3. Behavioristické výklady. 4. Výklady výrazů: tužby, snahy, bolest a radost, zájmy, přání, chtění a postoje.
- XII. Psychosociologické teorie náboženství, mravů, zákonů, veřejného mínění, umění a jiných kulturních jevů, jakožto činitelů . . . . .** 535
1. Víry, magie, myty, pověry, ideologie a náboženství jakožto činitelé. Všeobecné poznámky. 2. Sociální úloha lidových mravů a zvyků. 3. Sociální funkce práva. 4. Veřejné mínění a propaganda jakožto činitelé. 5. Obecné závěry.
- XIII. Jiné psychosociologické studie o korelaci mezi rozmanitými psychosociálními jevy a o jejich dynamice . . . . .** 584
1. Studie o psychosociálních typech individuí a skupin a korelace mezi psychologickými rysy a sociálním zařazením individuí. 2. Studie o kolísání, rytmech a cyklech sociálních procesů. Periodické cykly. Neperiodické cykly. 3. Studie o rychlosti změny rozmanitých částí kultury a o těsnosti korelace mezi nimi. 4. Studie o sociální pohyblivosti individuí. 5. Počátek stadia experimentu.

tálně sociologického. 6. Závěr o speciálních studiích. 7. Všeobecné závěry o sociologických a psychologických školách.

XIV. Závěr: pohled zpět a výhled do budoucnosti 617

ZDENĚK ULLRICH: Vývoj sociální psychologie . 623

1. Psychologie davu. 2. Národová psychologie. 3. Psychologická sociologie. 4. Systémy sociálně psychologické. 5. Vliv psychologických proudů. 6. Theorie o tvoření lidské osobnosti pod vlivem sociálního okolí. 7. Theorie o sociální interakci a postojích jedince. 8. Theorie o tvoření obsahu duševního života pod vlivem společnosti. 9. Závěr.

Dodatek I. Všeobecné rysy sociologie Maxe Webra 674

Dodatek II. Česká sociologie 680

Poznámka o úpravě anglického originálu pro české vydání 689

Opravy důležitějších chyb tiskových 692

Rejstřík jmenný 693

Rejstřík věcný 703

Obsah 715